herpy

GEKKOER

Ringed wall gecko

Tarentola annularis

En stor, robust gekko fra Nordafrikas og Sahels tørre egne, med mørkkantede hvide pletter på skuldrene og en hale med tydelige ringe. Den er nataktiv, klatrer på klipper og husmure og bliver omkring 20 cm lang. Nogle af rådene om pasning bygger på den nære slægtning *Tarentola mauritanica*.

Familie: Phyllodactylidae Tidligere navn: *Gecko annularis* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**18-20 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-12 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 50 × 70 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**18-20 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**2-8**
Inkubation	**59-62 dage** ved 30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller på bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Arten har etableret sig uden for Afrika, bl.a. i Israel og i Florida, Californien og Arizona, hvor den regnes for en trussel mod de hjemmehørende dyr. Slip aldrig et dyr fri, og sørg for, at det ikke kan stikke af.

Om arten

Tarentola annularis er en af de største arter i slægten *Tarentola*. Voksne dyr bliver typisk 18-20 cm inklusive hale, men de største kan nå en kropslængde på 14 cm fra snude til kloak og bliver da længere. Kroppen er kraftig, ryggen er dækket af rækker af store, ru skæl, og de lange tæer har hæfteskiver. Kun tredje og fjerde tå har kløer. Grundfarven er grå til lysebrun, og de fleste voksne har fire hvide, mørkkantede pletter på skuldrene, som danner halvringe. Hos ungerne er pletterne ofte svage eller mangler helt. Halen er delt i tydelige ringe, som har givet arten navnet *annularis*, der betyder ringet. Hannen er større end hunnen og har et bredere hoved.

Arten blev beskrevet som *Gecko annularis* af Geoffroy Saint-Hilaire efter dyr fra Egypten. Årstallet har været omdiskuteret, men regnes i dag for 1827. Den hører til familien Phyllodactylidae og har to underarter: hovedformen *annularis* og *relicta*, der lever i Sydsudan, det nordvestlige Cameroun og Uganda.

Gekkoen er stridbar, bider gerne, når den bliver grebet, og piver, når den føler sig truet eller strides om territorium. Den har etableret sig uden for sit naturlige område: ved Ein Gedi i Israel, hvor den sandsynligvis er kommet via kæledyrshandelen, og i Florida, Californien og Arizona. Den skal derfor holdes forsvarligt og må aldrig slippe ud.

I fangenskab kan arten blive knap 12 år, og 8-12 år er et rimeligt bud, på linje med *Tarentola mauritanica*. Pasning og avl er kun sparsomt beskrevet, og hvor tallene er lånt fra *T. mauritanica*, står det i teksten.

Udbredelse og levested

Arten har en stor udbredelse i det nordlige Afrika. Den findes fra det sydlige Marokko, Vestsahara og Algeriet gennem Mauretanien, Senegal, Mali, Burkina Faso og Niger til Libyen, Tchad, Egypten og Sudan. Mod øst og syd når den Sydsudan, Eritrea med Dahlak-øerne, Etiopien, Djibouti og det nordlige Somalia samt det nordlige Cameroun og Den Centralafrikanske Republik. I 2010 blev underarten *relicta* også fundet i Uganda. Typelokaliteten ligger i Egypten.

Meldinger fra Sinai og Den Arabiske Halvø regnes for fejlbestemmelser, og forekomsten på Kap Verde er usikker og derfor ikke med på kortet. Kortet viser kun den naturlige udbredelse, ikke de indførte bestande i Israel og USA.

> **Oprindelig udbredelse:** Marokko, Vestsahara, Algeriet, Libyen, Egypten, Mauretanien, Mali, Senegal, Burkina Faso, Niger, Tchad, Sudan, Sydsudan, Eritrea, Etiopien, Djibouti, Somalia, Cameroun, Den Centralafrikanske Republik og Uganda.

LEVESTED

Gekkoen lever på lodrette flader som klippevægge og mure. I det sydlige Egypten deler den husmure med den mindre gekko *Hemidactylus turcicus*, og i de indførte bestande i Californien holder den til på bygninger. Om dagen skjuler den sig i sprækker, og efter solnedgang kommer den frem for at jage leddyr og en gang imellem små firben.

Udbredelsen spænder fra Saharas nordkant over Sahel til det nordøstlige Afrika, så klimaet varierer meget. I det sydlige Egypten vokser hannernes testikler igen sidst på efteråret og først på vinteren, når temperatur, dagslængde og nedbør falder, og hunnerne danner æg fra forår til sommer. Der er altså en køligere årstid, og æglægningen hører til den varme halvdel af året. Temperatur og luftfugtighed på levestederne kendes ikke nøjagtigt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et par skal have et højt terrarie på mindst 100 × 50 × 70 cm (længde × bredde × højde). Arten er stor og meget aktiv, så mere plads er altid en fordel. Højden er vigtig, fordi gekkoen klatrer.

Indret terrariet som et tørt klippelandskab med en bagvæg af kork eller sten, flade sten, korkrør og dybe sprækker, hvor dyret kan presse sig ind om dagen. Stenene skal sidde fast, så de ikke kan vælte. Sand blandet med lidt ler er en god bund, og en del af den skal være så dyb, at hunnen kan grave sine æg ned.

Sæt et fugtigt skjul med let fugtig sphagnum eller kokosmuld i den kølige ende. Terrariet skal have god ventilation og et tætsluttende låg, for dyret er hurtigt og stærkt.

TEMPERATUR

Tallene her er lånt fra *Tarentola mauritanica*. Om dagen skal der være 25-30 °C i terrariet med et varmt sted på 30-35 °C under en lampe, så dyret selv kan vælge, hvor varmt det vil have det. Om natten må temperaturen falde til 18-20 °C, og stuetemperatur er ofte nok. En let sænkning om natten passer også til avlsdyr.

Giv avlsdyrene en køligere periode med kortere dage om vinteren, fordi arten også oplever en køligere årstid i naturen. Hvor kølig og hvor lang den skal være, vides ikke, og arten kommer fra varmere egne end *T. mauritanica*, så sænk temperaturen forsigtigt. Styr varmen med termostat, og mål med digitale termometre i begge ender. Ligger dyret altid tæt på varmekilden, er der for koldt, og ligger det fladt i det køligste hjørne, er der for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold terrariet tørt med en luftfugtighed på 40-60 %. Arten lever i tørrere egne end *Tarentola mauritanica*, der holdes ved 50-60 %, så den nedre del af spændet passer fint, også til avlsdyr. Undgå at sprøjte hele terrariet. Fugt i stedet det fugtige skjul en gang om ugen, så der er et sted med højere fugt til hudskiftet og til hunnen.

Stil en lav skål med frisk vand, og skift vandet jævnligt. Dryp gerne lidt vand på en sten om aftenen, så dyret kan slikke dråberne. Sidder der hudrester fast på tæer og hale, skal det fugtige skjul fugtes oftere.

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kan leve uden UVB, når den får kalk og D3-vitamin gennem foderet. Hvor meget UV den får i naturen, er ikke kendt, så UVB er valgfrit. Vil du give det, så brug et svagt rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1) over en del af terrariet, så der er skygge i resten.

Lad dagslængden følge årstiden med omkring 12 timers lys om sommeren og kortere dage om vinteren, styret af et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være mørkt, uden farvet natlys.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

I naturen lever arten af leddyr og en gang imellem små firben. I fangenskab er insekter nok: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker og af og til voksmøllarver. Insekterne skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne. Fodr om aftenen, og tag rester ud næste morgen. Brug ikke vilde insekter, som kan bære parasitter og sprøjtegifte.

Fodr voksne dyr hver anden eller tredje dag og unger hver dag, som hos *Tarentola mauritanica*, og juster efter halen: er den tynd, skal dyret have mere, og er den meget tyk, mindre. Pudr insekterne med kalk, og giv kalk med D3-vitamin en til to gange om ugen. Hunner, der lægger mange æg, har brug for ekstra kalk.

Arten er rovlysten og tager mindre firben, så den må aldrig holdes sammen med små gekkoer eller andre mindre krybdyr.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekkoen er robust og stridbar og ikke et dyr til håndtering. Den bider gerne, hvis den bliver grebet, og piver, når den føler sig truet. Tag aldrig fat i halen, og giv nye dyr et par uger i fred til at falde til.

Hannerne må ikke holdes sammen. Hannen kalder med lange rækker af kald, og hunnerne svarer med korte enkeltlyde. En han kan gå sammen med en eller flere hunner, og hunnerne forsvarer deres æglæggested. Hvor godt det går på længere sigt, er ikke kendt, så giv rigeligt med skjul, hold øje med bid og skrammer, og vær klar til at skille dyrene ad.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er større end hunnen og har et bredere hoved, og alle kropsmål er større hos hannerne. Som hos de fleste gekkoer ses hannens hemipenis-poser som to buler under halens rod. Alderen ved kønsmodenhed i fangenskab er ikke kendt.

Hunnens størrelse betyder noget for kuldet: Hunner under 9 cm fra snude til kloak lægger kun ét æg ad gangen, mens større hunner ofte lægger to. Vent derfor, til hunnen er fuldt udvokset og i god foderstand, før hun sættes i avl, for æggene kræver meget kalk.

PARRING

I naturligt dagslys lægger hunnerne æg fra slutningen af marts til slutningen af august. Sammen med cyklussen i naturen tyder det på, at en køligere vinterperiode med kortere dage er nyttig, men der er ingen faste tal for den.

Hannen kalder, nærmer sig hunnen og bider sig fast i skællene ved hendes øre. Derefter lægger han kroppen over hendes og fører halen ind under hendes. Parringen varer 20-60 sekunder, hvorefter han skifter side og parrer igen. En parringsvillig hun løfter halen. Hold øje med de første møder, og tag hannen ud, hvis hunnen får skrammer.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-2 æg ad gangen, i gennemsnit 1,67. I terrariet lægger hun 2-8 kuld på en sæson med 18-29 dages mellemrum, i gennemsnit 23 dage. Æggene er blandt de største i slægten *Tarentola*, omkring 18 × 16 mm. Hunnen graver dem ned i sandet og forsvarer stedet.

Giv hunnen en dyb, let fugtig æglæggeplads med sand, hun kan grave i, og rigeligt med foder og kalk i hele sæsonen. Tag æggene forsigtigt ud uden at vende dem, og stop avlen, hvis hunnen taber sig markant.

INKUBATION

I perlit i plastbokse ved 30 °C og 85-90 % luftfugtighed klækker æggene efter 59-62 dage. Ved 27-30 °C tager udviklingen længere tid end hos de andre *Tarentola*-arter, så ved lavere temperatur må du regne med mere end to måneder. Æggene udvikler sig i tørt substrat, men ikke i fugtigt, så hold substratet forholdsvis tørt og boksen lukket med små lufthuller, så luften inde i den bliver fugtig.

Temperaturen kan påvirke kønnet. Hos flere *Tarentola*-arter giver 27-30 °C udelukkende hunner; det bygger på 81 æg. Temperaturafhængig kønsbestemmelse er ikke bevist for denne art, så du kan ikke regne med en jævn kønsfordeling.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne måler 3-4 cm fra snude til kloak og har en hale på 3 cm. De vejer 1,1-1,5 g ved klækningen. Hold dem i små bokse med køkkenrulle, et par skjul og et fugtigt skjul, og giv små fårekyllinger pudret med kalk.

Ungernes vækst, og hvornår de kan holdes sammen, er ikke kendt. Vej dem jævnligt, og del dem, hvis en halter efter eller bliver bidt.

Sundhed og typiske fejl

Rådene her gælder store, klatrende gekkoer generelt. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos hunner, der lægger mange æg. Det giver bløde knogler og rystelser. Pudr foderet, og giv ekstra kalk i sæsonen.
- Bid og skrammer, når dyr holdes sammen. Arten er stridbar, så skil dyrene ad ved uro.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og hale, fordi der mangler et fugtigt skjul.
- Vedvarende våd bund og dårlig ventilation, som giver skimmel og hudproblemer.
- Flugt. Et dyr, der slipper ud, kan komme til skade, og i flere lande har arten etableret sig i naturen.

Et sundt dyr har klare øjne og en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.